

Література:

1. Адамович Н. Палаючий кремль та «жорстокий півнік»: як мистецтво під час війни відтворює реальність та допомагає виживати. Zmina. Центр прав людини. 2023 р. <https://zmina.info/articles/palayuchyuy-kreml%CA%B9-ta-zhorstokyy-pivnyk-yak-mystetstvo-pid-chas-viyny-vidtvoryuye-real%CA%B9nist%CA%B9-ta-dopomahaye-vyzhyvaty/>]

2. Шиян О. Війна збагатить мистецтво: як сучасні реалії впливають на культуру, традиції і творчість. ZAXID.NET. 2023. https://zaxid.net/viyna_v_ukrayini_vpliv_na_kulturu_traditsiyi_tvorchist_n1555908

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-341-5-8>

**THE INFLUENCE OF FOLK AND MASS CULTURE
ON THE FORMATION OF THE WORLDVIEW OF UKRAINIANS
AFTER FEBRUARY 24, 2022**

**ВПЛИВ НАРОДНОЇ ТА МАСОВОЇ КУЛЬТУРИ
НА ФОРМУВАННІ СВІТОГЛЯДУ УКРАЇНЦІВ ПІСЛЯ
24 ЛЮТОГО 2022 РОКУ**

Yasiuk T. L. Ясюк Т. Л.

*Scientific and Pedagogical Worker at the
Musical Art of Pop Department
Municipal Institution of Higher Education
of the Kyiv Regional Council "Pavel
Chubynsky Academy of Arts",
Postgraduate student at the Department of
Cultural Studies and Intercultural
Communications
National Academy of Managerial Personnel
of Culture and Arts
Kyiv, Ukraine*

*науково-педагогічний працівник кафедри
музичного мистецтва естради
Комунальний заклад вищої освіти
Київської обласної ради «Академія
мистецтв імені Павла Чубинського»,
аспірантка кафедри уультурології та
міжкультурних комунікацій
Національна Академія керівних кадрів
культури і мистецтв»
м. Київ, Україна*

24 лютого 2022 став переламною датою в новітній історії України. Російська загарбницька війна, що триває з 2014 року та донедавна мала підступний та повзучий характер, переросла в тотальне протистояння українського народу проти дикунської навали, яка прагне встановити свої правила життя та поглинути нашу державу повністю. Культура миттєво на це відреагувала, творча продуктивність зараз сягає нечуваного рівня, митці об'єднуються та чинять спротив на мистецько-інформаційному фронті.

Показовим явищем є те, що взаємодія народної та масової культури набула нової якості та змісту, а головне – стала основним маркером ідентичності нації [1]. З'явилися знакові композиції: «Доброго вечора, ми з України» гурту українських саундпродюсерів «PROBASS Δ HARDI», пісня-переможець Національного відбору Євробачення–2022 «Stefania» реп-гурту «Kalush Orchestra», «Ой, у лузі червона калина» у виконанні соліста гурту «Бумбокс» Андрія Хливнюка.

Глибина, багатогранність та ідентичність змісту треку «Доброго вечора, ми з України» дає змогу розвиватись йому як окремому проекту. Так, на День Незалежності України, автори представили кліп спільно з Національним академічним оркестром народних інструментів під орудою художнього керівника колективу та головного диригента Віктора Гуцала, додатково було залучено ще близько 40 народних інструментів. Відеоряд скомпоновано з різних фрагментів, які включають відомих діячів минулого та сьогодення, а також сучасні символи визвольної боротьби України проти агресора – літак АН-225 «Мрія», пес-піротехник Патрон і т.д.

Вперше презентація гурту «Kalush Orchestra» відбулась на їхньому youtube-каналі у 2019 році. Оригінальність пісні «Stefania» складається з кількох компонентів: автентичний вокал, народні інструменти, брейк-данс з елементами народних танців, костюми. Після повернення на батьківщину з перемогою, музиканти зняли кліп, в якому використано кадри зруйнованого Маріуполя. Можна стверджувати, що пісня стала одним з символів міста-героя.

Пісня «Ой, у лузі червона калина», музика і слова якої були написані поетом та театралом Степаном Чарнецьким у 1914 році у стилі стрілецьких пісень, належить до пісень, які стали народними. Змістовно вона пов'язана з періоду національно-визвольних змагань перших десятиліть ХХ ст., відповідно, всі її інтерпретації також впливають з цього. Стейкі образні асоціації та історичний контекст наділили пісню символічним значенням. Новий період в житті твору почався з повномасштабним вторгненням країни-агресора в нашу державу. 27 лютого її акапельне виконання на Софіївській прощі виклав Андрій Хливнюк в своєму Instagram, який на той час вже перебував в лавах Київської ТРО. У відео виконавець знаходиться на безлюдній площі воєнного Києва у військовій формі з автоматом. Через місяць співак потрапив під мінометний обстріл, але після одужання повернувся до служби. У виконанні А. Хливнюка пісня «Ой, у лузі червона калина» миттєво набула мегапопулярності, відео артиста увійшло у спільний онлайн-концерт українських виконавців «Доброго вечора, ми з України» [2].

Невдовзі популярність пісні поширилась Європою та світом. Її виконували оперні співаки на каунаській критій арені «Жальгіріс».

Південноамериканський музикант та продюсер Девід Скотт (The Kiffness) використав відео А. Хливнюка в своєму кавері. Ще одним відомим кавером стала композиція гурту «Pink Floyd» «Hey, Hey, Rise Up!», котрі наклали свій інструментальний супровід на спів соліста «Бумбокса» [3].

Таким чином, зарубіжні музиканти демонструють свою підтримку українському народу, і пісня «Ой, у лузі Червона калина» на міжнародному рівні асоціюється виключно з сьогоднішніми подіями в Україні та боротьбою українців проти агресії РФ. Пісня звучала на благодійному футбольному матчі між талліннським «Флора» та київським «Динамо» (Київ, 14 травня 2022 року).

Нині спортивні змагання в Україні проходять в рамках благодійного спортивного проекту «Match for peace» та супроводжуються піснями відомих виконавців. Так, на футбольному матчі між варшавським «Легія» та київським «Динамо» (Київ, 13 квітня 2022) Катерина Павленко та Гая Германі (Італія) разом заспівали хіт Джона Леннона «Imagine». Пісню також співали Руслана Лижичко та Адела Тодоран (Румунія) на матчі між клубом румунського Клуж-Напока «Клуж» та київським «Динамо» (Клуж-Напока, 20 квітня 2022).

Онлайн-проект «Доброго вечора! Ми з України» виріс у серію благодійних концертів вітчизняних поп-виконавців за кордоном на підтримку України. 2 квітня 2022 року відбулась пряма трансляція концерту на телеканалі «ТЕТ» з польського Вроцлава, де також пройшов наступного дня. 19–20 квітня концерти пройшли в Німеччині (Мюнхені та Оффенбахі на Майні), 22–24 квітня – в столиці країн Балтії (Вільнюс – 22, Рига – 23, Таллінн – 24), 28 травня, 17–18 червня – в столиці Ірландії Дубліні. Учасниками благодійних концертів є Monatik, Євген Сморгін, Юрій Карагодін, Дмитро Танкович, гурт «Kazka», Alina Pash, Aliona Aliona, Сергій Бабкін, Анастасія Каменських, Надія Дорофєєва, Олена Кравець, Максим Коновал, Jerry Heil, Вікторія Булітко, Савьян, Наталя Гаріпова та ін.

Більшість українських поп-виконавців з початком повномасштабного вторгнення зайняли чітку позицію, яка виражається в індивідуальних та спільних творчих проектах, висловлюваннях у відкритому медійному просторі, благодійництві тощо. Спостерігається спільна тенденція у зміні загальної стильової картини сучасної поп-музики через значне збільшення фольклорного матеріалу. Ця тенденція намітилась раніше, але розвивалась поступово та з посиленням в певні періоди, що пов'язані з суспільно-політичними змінами в країні. Але нинішній стан відрізняється від минулого тим, що саме народна пісня стала основою, ідентифікаційним кодом, який вирізняє вітчизняну масову культуру.

Можна сказати, що етнічна та популярна культури зараз перебувають у симбіозі такої якості, якої ще не було. Цей процес знаходиться лише на своєму початку, проте можна стверджувати, що симбіоз народної та масової культури є константою та стрижнем, на який будуть нанизуватись всі явища, котрі супроводжують сьогоднішній процес.

Можна спрогнозувати деякі його напрями: розширення репертуару виконавців за рахунок збільшення в ньому народних пісень (в будь-якому аранжуванні); використання всіх інтонаційно-ритмічних елементів, що складають основу народної музики, в якості конструктивного матеріалу для оригінальних композицій; увага до регіональних особливостей фольклору на рівні використання тих чи інших версій; поєднання елементів українського фольклору та елементів фольклору інших країн (не лише сусідніх, з якими є генетичні зв'язки, а й з далеких країн); увага до особливостей текстів (до питання регіонального походження твору).

У сьогоденні народжуються твори, які не тільки стануть народними (що вже давно закріпилось в українській пісенній традиції), а й пробудять процес виходу з вузького ареалу інтересу дослідників та фахівців в галузі фольклористики та етнографії на широкий загал, і вже зібраний фольклорний матеріал, який зараз перебуває полі зору вузькопрофільних спеціалістів, почне слухати широка аудиторія, що відкриває творчі горизонти для поп-виконавців.

Література:

1. Пушнова Т. Як українська культура виходить з тіні Російської імперії. Web. URL : life.pravda.com.ua/culture/2022/12/26/252014/
2. Доброго вечора! Ми з України. Сайт проекту. Web. URL : <https://dobrogovechora.com.ua/>
3. Pink Floyd. Hey Hey Rise Up! Web. URL : <https://www.youtube.com/watch?v=saEpkcVild4>